จดหมายข่าวงานวิจัยและบริการวิชาการแม่โจ้
สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ฉบับที่ 48 ประจำเดือนธันวาคม 2565

เม็ดอมมะแขว่น-กระชายขาว (Ma-khaen Krachai Candy)

นักวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มธุรส ชัยหาญ
สังกัด : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผลิตภัณฑ์ลูกอมเพื่อสุขภาพมะแขว่น-กระชายขาว เม็ดอมสมุนไพรไทย ปราศจากน้ำตาล ชุ่มคอ ลดอาการไอ ลดกลิ่นปาก

ลูกอมเป็นขนมหวานประเภทหนึ่งที่ได้รับความนิยมอย่างมากในบรรดาเด็กๆวัยรุ่นและกลุ่มผู้บริโภคที่ชอบขนมหวานซึ่งในปัจจุบันการตลาดของลูกอมมีการเติบโตขึ้นเป็น 7% โดยลูกอมเม็ดแข็ง หรือ Hard Candy จัดเป็นเซ็กเมนต์ที่ใหญ่ที่สุดมีส่วนแบ่ง 67.76 % จากตลาดลูกอม ซึ่งผลิตภัณฑ์ชนิดนี้มีหลากหลายยี่ห้อและมีการจำหน่ายในท้องตลาดกันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ ลูกอมรสเมนทอลรสมิ้นท์รสนม หรือรสผลไม้ต่างๆเช่น สตรอเบอรรี่เลมอนเกรฟฟรุต ล้วนแต่เป็นสมุนไพรและผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศขาดดุลทางการค้าเกษตรกร ผู้ผลิตขาดรายได้วัตถุดิบทางการเกษตรภายในประเทศไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าเหลือทิ้งไร้ประโยชน์ ก่อให้เกิดมลพิษและเป็นปัญหาทางสังคมประกอบกับผู้ผลิตที่ต้องการลดต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์มีการเติมสารสังเคราะห์เช่นสีกลิ่นรสและสารให้ความหวานทำให้ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางร่างกายของผู้บริโภคและกระทบต่อสุขภาพเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นจึงนำสมุนไพรพื้นบ้านดังกล่าวมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เม็ดอมเพื่อสุขภาพสมุนไพรลดอาการไอและลดกลิ่นปาก เนื่องจากสมุนไพรพื้นบ้านหาได้ง่ายราคาถูกสรรพคุณมากมายจึงนำมาใช้ทดแทนการใช้สมุนไพรและผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศในการผลิตผลิตภัณฑ์เม็ดอม อีกทั้งยังได้สีกลิ่นรสชาติจากสมุนไพรลดการเติมสีกลิ่นรสชาติสังเคราะห์ทำให้สุขภาพของผู้บริโภคมีความปลอดภัย เหมาะสำหรับเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อคนรักสุขภาพซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐที่สามารถนำวัตถุดิบทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้นเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนลดปัญหาการว่างงานและการทำงานพลัดถิ่นตามที่ต่างๆรวมถึงเป็นการส่งเสริมการปลูกสมุนไพรเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในทางอุตสาหกรรม

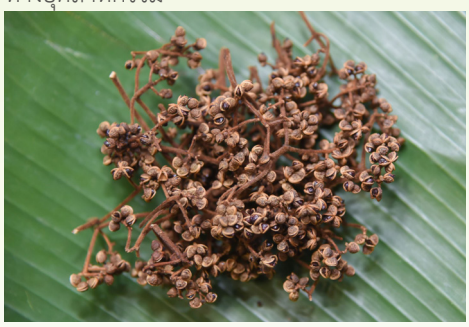

สมุนไพรพื้นบ้านเป็นสมุนไพรที่หาง่ายและมีราคาถูก เช่น สมุนไพรที่มีฤทธิ์ฆ่าเชื้อโรค สมุนไพรที่มีฤทธิ์ดับกลิ่นปาก สมุนไพรที่มีฤทธิ์ลดการอักเสบ สมุนไพรที่มีฤทธิ์ฝาดสมานเพื่อยับยั้งจุลินทรีย์ในช่องปาก ช่วยบรรเทาอาการเหงือกอักเสบ ช่วยให้เหงือกแข็งแรง สมุนไพรที่มีฤทธิ์บรรเทาอาการหวัด สมุนไพรที่สามารถใช้บำรุงธาตุ สมุนไพรที่มีฤทธิ์แก้กระหายน้ำ สมุนไพรที่มีฤทธิ์รักษาอาการร้อนใน เป็นต้น ด้วยคุณประโยชน์งานวิจัยนี้จึงเลือกสมุนไพรหลายชนิดที่มีคุณสมบัติเป็นการเพิ่มสรรพคุณและความหลากหลายให้แก่ผลิตภัณฑ์ ได้แก่

- มะแขว่น ช่วยรักษาแผลในช่องปาก อมบ้วนปากแก้ปวดฟัน แก้เหงือกอักเสบ แก้เหงือกบวม แก้แผลในปาก
- กระชายขาว รักษาเหงือกและฟัน ดับกลิ่นปาก ลดการอักเสบของเหงือกและฟัน
- การพลู รักษาอาการปวดฟัน
- ฟ้าทะลายโจร รักษาแผลในช่องปาก
- มะขามป้อม ขจัดคราบชา กาแฟ ควันบุหรี่ ช่วยให้ฟันขาว กระจ่างใส
- น้ำผึ้ง ทำให้ชุ่มชื่นลดความแห้ง แก้ไอ ชุ่มคอ

ปฏิทินกิจกรรมอบรม / เสวนา

01 MAP INSPIRATION TALKWaste Management
วันที่ 11 มกราคม 2566 เวลา 09.00-12.00 น. กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลในการสร้างผู้ประกอบการทางด้านเกษตรและอาหาร “TALK กับ แพรรี่ ไพรวัลย์”
สอบถามเพิ่มเติม อุทยานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเกษตรและอาหาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
>> ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ : https://kb.mju.ac.th/calendarDetail.aspx?ID=2258

02 อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เกษตรอินทรีย์ การผลิต การแปรรูป การแสดงฉลาก และการจำหน่ายผลิตผล และ
วันที่ 24 - 26 มกราคม 2566 โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เกษตรอินทรีย์ การผลิต การแปรรูป การแสดงฉลาก และการจำหน่ายผลิตผล และผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์
สอบถามเพิ่มเติม ศูนย์เกษตรอินทรีย์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ โทร. 080 108 9279
>> ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ : https://kb.mju.ac.th/calendarDetail.aspx?ID=2264

จดหมายข่าวงานวิจัยและบริการวิชาการแม่โจ้
สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ฉบับที่ 48 ประจำเดือนธันวาคม 2565

การเพาะเลี้ยงเห็ดฟางในตระกร้า

อาจารย์ ปรีชา รัตนัง ฐานเรียนรู้การผลิตเห็ดเศรษฐกิจ
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า

การเพาะเห็ดฟางในตะกร้าเป็นประประยุกต์การเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยใช้พื้นที่น้อยมีขั้นตอนการเพาะไม่ยุ่งยาก เหมาะสำหรับทำเป็นงานอดิเรกเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ใช้วัสดุเพาะที่มีอยู่ในท้องถิ่น ใช้วัสดุเพาะไม่มาก วัสดุเพาะได้แก่ ผักตบชวา ตาซัง ฟางข้าว เปลือกถั่วเขียว ขี้เลื่อยเก่าที่เพาะเห็ดถุง สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมที่เห็ดต้องการได้ง่ายและให้ผลผลิตคุ้มค่า รวมถึงใช้เวลาในการเพาะสั่งโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 9 วัน

วัสดุอุปกรณ์

- ตะกร้าพลาสติกห่างขนาดกว้าว 30 ซม. สูง 140 ซม.
- วัสดุที่ใช้เพาะเห็ด ได้แก่ ตอซัง ผักตบชวา ขี้เลื่อยจากก้อนเห็ดเก่า
- เชื้อเห็ดฟาง
- อาหารเสริม ได้แก่ ขี้ฝ้าย ไส้นุ่น รำละเอียด ละอองข้าว ต้นกล้วยสับแห้ง หรือปุ๋ยคอกผสมดินร่วนอัตรา 1 : 10
- พลาสติกใส

เชื้อเห็ด

ตะกร้าพลาสติก

สุ่มไก่

เข่ง

ฟางข้าว

พลาสติกใส

จดหมายข่าวงานวิจัยและบริการวิชาการแม่โจ้
สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ฉบับที่ 48 ประจำเดือนธันวาคม 2565

การเพาะเลี้ยงเห็ดฟางในตระกร้า

อาจารย์ ปรีชา รัตนัง ฐานเรียนรู้การผลิตเห็ดเศรษฐกิจ
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

วิธีการเพาะเห็ดฟาง

- แช่วัสดุเพาะเห็ด ถ้าเป็นช่วงเป็นตอซังแช่น้ำนาน 6 ชั่วโมง ฟางข้าวแช่นาน 1 คืน หรือขี้เลื่อนจากก้อนเชื้อเห็ดเก่าเติมน้ำใช้ชื้นหมาดผักตบชวาสดให้สับยาว 4 - 6 นิ้ว
- นำวัสดุเพาะเห็ดใส่ในตะกร้าพลาสติก อัดให้แน่นสูงจากพื้น 10 ซม. โรยอาหารเสริมเห็ดฟางลงไปให้ทั่ว และโรยเชื้อเห็ดฟางลงบนอาหารเสริมโดยรอบก็จะเสร็จในชั้นแรก
- นำวัสดุเพาะใส่ตระกร้าเป็นชั้นที่ 2 ทำเหมือนการเพาะในชั้นแรกจนครบ 4 ชั้นให้ใช้วัสดุเพาะคลุมทับหน้าตะกร้าหนา 5 ซม.
- วางตะกร้าบนพื้นดินที่มีความชื้นสูงชั้นแรกวางเรียงให้ได้ 3 ตะกร้า และวางต้นบนได้อีก1 ตะกร้า ใน 1 ชุด วางตะกร้าเห็ดได้ 4 ตะกร้า และเพิ่มความชื้นบนตะกร้าให้มีความชื้นมากที่สุด
- ใช้สุ่มไก่มาครองบนตะกร้าเพาะเห็ดคลุมพลาสติกใสโดยรอบสุ่ม และใช้ฟางข้าวแห้งมา คลุมพรางแสงเป็นรอบสุดท้ายใช้เวลาเพาะ 9 วัน

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

เมื่อเส้นของเห็ดฟางเจริญเต็มตะกร้าแล้ว ก็พัฒนารวมตัวเป็นดอกเล็กโดยรอบตะกร้า และขยายดอกเห็ดขึ้นเรื่อยๆ จนถึงระยะตูมรูปไข่ ก็ทำการเก็บเกี่ยวดอกเห็ดได้โดยใช้มือจับดอกเห็ดโยกไปมาและหมุนจนดอกเห็ดหลุดออก และเลือกเก็บดอกที่ตูมเท่านั้น ทำการเก็บผลผลิตวันละ 2 ครั้ง เช้า เย็น ได้ผลผลิต 500 - 800 กรัมต่อตะกร้า

Preservation of mushroom cultures

Ruenkaew Praphruet
Specialist Scientist,
Institute of Quality Inspection and Product Standards.
Maejo University